

Doc. Dr. Daliai Urbanavičienei,

Etninės kultūros globos tarybos pirmininkei

Laiško kopija, kuri 2018-03-22 buvo išsiųsta Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės Ministrui Pirmininkui, Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministrui, Klaipėdos rajono merui ir šio rajono tarybos nariams

2018-03-27

Priekulė, Klaipėdos rajonas

DĖL KLAIPĖDOS RAJONO PAVADINIMO KEITIMO

Kreipiamės į Jus, nes manome, kad Klaipėdos rajono pavadinimo keitimas į Gargždų savivaldybę kiršina žmones, sukuria pretekstą perbraižyti Lietuvos administracinį žemėlapi.

Prašome:

1. Inicijuoti, kad Lietuvoje vienašališkai nebūtų vykdoma administracinių vienetų pavadinimų keitimo procedūra, nes tai ne vien atskiro rajono, o platesnis visos šalies administravimo ir veiklos klausimas.
2. Stabdyti pradėta vienašališką rajono pavadinimo keitimo procedūrą, nes ji kiršina dvi etnines grupes - žemaičius ir Klaipėdos krašto gyventojus.
3. Netvirtinti vienašališkai, be išankstinės apklausos dėl paties pavadinimo inicijuoto Klaipėdos rajono pavadinimo keitimo proceso rezultatų, nes jie gauti pažeidžiant atskiros Lietuvos etninės grupės - Klaipėdos krašto (Mažosios Lietuvos) gyventojų interesus.

Klaipėdos rajonas yra specifinis, apie pusę jo aplink Klaipėdą, pajūrį ir pamarį sudaro buvęs Klaipėdos kraštas (Mažoji Lietuva), kitą pusę nuo Gargždų į Rytus - Žemaitijos dalis. Keitimo procesas pradėtas vienašališkai prieš tai nediskutavus su gyventojais, kokio pavadinimo jie norėtų. Didelė dalis Klaipėdos krašto (Mažosios Lietuvos) žmonių norėtų, kad išliktų Klaipėdos rajonas. Tai yra pavadinimo sąsaja su istoriniu Klaipėdos kraštu.

„Pavadinimo keitimas yra toks pat barbariškas kaip kapinių, istorinio paveldo griovimas ir naikinimas. Argi mūsų nejaudino, kai gražūs Mažosios Lietuvos kaimų vardai 1938 m. buvo galutinai nušluoti nuo žemėlapių ir pakeisti vokiškais? Ar mūsų nežeidžia, kai tų kaimų vardai buvo pakeisti rusiškais? Tačiau jie buvo užkariautojai ir elgėsi pagal kardo teisę... Nemanau, kad Gargždų miesto piliečiai norėtų elgtis panašiai kaip tie užkariautojai“, - rašė Klaipėdos krašto rašytoja Edita Barauskienė.

Jei reikia naikinti rajonus, kurie yra sovietinių laikų atgyvena, tai turi būti daroma ne vienos savivaldos, o visos šalies mastu, prieš tai moksliskai pagrindus ir išdiskutavus apie tas vietas, kur pavadinimai keičiasi iš esmės. Sutiktume, kad vietoje Klaipėdos rajonas būtų Klaipėdos krašto savivaldybė su centru Gargžduose dabartinio Klaipėdos rajono ribose. Tai būtų visus tenkinantis kompromisas.

Tačiau Klaipėdos rajono meras, dalis tarybos narių laikosi vienašališkos pozicijos keisti Klaipėdos rajono pavadinimą į Gargždų savivaldybę. Taip siekiama ištrinti Lietuvai istoriškai svarbų Klaipėdos krašto indentitetą. To neišdrįsta daryti net sovietmetį, kai 1958 m. buvo stambinami rajonai. Tuomet pasirinktas Klaipėdos kraštui artimas Klaipėdos rajono pavadinimas su rajono centru Gargžduose.

„Garbingas istorinis Klaipėdos vardas yra išlikęs iš Vytauto laikų. Po Žalgirio mūšio pagal Torūnės taiką Ordinas Žemaitiją išipareigojo atiduoti Lietuvai iki Vytauto ir Jogailos gyvos galvos. Tačiau Lietuvos netenkino Žemaitija be Klaipėdos ir Palangos, be Nemuno žemupio ir išėjimo į jūrą. Iškilus nesutarimams, prireikė arbitro. Juo buvo paskirtas Vengrijos teisės mokslų daktaras Benediktas Makra, kuris nustatė, kad kryžiuočių įkurta Memelio pilis, kuri senoviškai vadinama Klaipėda (Caloypede) yra pastatyta žemaičių žemėje.

Kryžiuočiai su tuo nesutiko, nes turėjo daugybę dovanojimo raštų nuo Mindaugo laikų. Vėl kilo karai dėl Klaipėdos. 1415 m. šešiasdešimt žemaičių bajorų netgi vyko į bažnytinį susirinkimą, kuris vyko Konstancos mieste prie Bodeno ežero (prie Šveicarijos sienos). Jie pareiškė, kad jau yra apsikrikštiję ir kryžiuočių globa jiems nebėra reikalinga. Po Melno taikos, kuri buvo pasirašyta 1422 m. prie Melno ežero, Vytautas Didysis taikos labui atsisakė Klaipėdos krašto ir trijų mylių žemės ruožo nuo Bajorų ligi Smalininkų su Klaipėda, Priekule, Šilute, Pagėgiais, Vylkiškiais su baltų šventove – Rambyno kalnu ir užrašė juos Ordinui. Taigi, mūsų Didieji kartais padaro ir didelių klaidų...

Ši klaida buvo atitaisyta tik akylų mažlietuvių šviesuolių dėka, kurie 500 metų išbuvę prie vokiečių valdžios ir kalbos, nenutautėję, išlaikė tą didelį ir kilnų jausmą ir 1918 m. Tilžės aktu pareiškė, kad Klaipėdos kraštas norįs jungtis prie Lietuvos. (O kiek buvo nenorinčių?) Ir tik to dokumento bei bendrų pastangų dėka tai buvo įvykdyta 1923 m. sausio 15 d.

Šiandien kai kas tų patriotų indėlių, idant Vytauto klaida pačiu laiku buvo atitaisyta, nori užmiršti ir netgi ignoruoja jų pavardes. Tarsi tokių žmonių kaip Erdmonas Simonaitis, Martynas Jankus, Martynas Reisgys, dailininkas Adomas Brakas, Adomas Stubra (Simonaitytės tėvo brolis), lietuvių kalbininkas Jonas Užpurvis, Jonas Aušra, kunigas Baltris, Jurgis Plonaitis, Endrius Karalius ir daugybė kitų, kurie kovojo už lietuvių ir optavo už Lietuvą (pasirinko Lietuvos pilietybę prie vokiečių valdžios) – iš viso nebuvo ir jų indėlis nieko nevertas.

O vertėtų prisiminti, kad vien už tai, kad jie norėjo išlikti lietuviais, jie buvo sodinami į kalėjimus, žuvo konclageriuose... Visais laikais reikia vertinti ir neužmiršti žmonių patriotizmo. Jei visi Klaipėdos krašto gyventojai per 500 metų būtų nutautėję, Lietuvos politikai būtų neturėję jokie šanso Klaipėdos krašto prijungti prie Lietuvos, o dar – be didelio kraujo praliejimo.

Taigi, už pavadinimų slypi gili istorija, kurią reikia priimti tokią, kokia ji yra, o ne nutylėti ją arba nuopelnus priskirti tik politikams“, - aiškina Klaipėdos krašto rašytoja E.Barauskienė.

Dalis Klaipėdos rajono politikų tos Klaipėdos krašto svarbos Lietuvai nesupranta, vienašališkai keisdami Klaipėdos rajono pavadinimą į Gargždų savivaldybę sumenkina Klaipėdos krašto istorinę vertybę, priešina Klaipėdos krašto ir Žemaitijos gyventojus, sudaro prielaidas vykti rajono skilimo procesams.

Klaipėdos krašto gyventojai nesusitaikys su skaudžiu jų protėvių, istorijos, atminties pažeminimu. Klaidingai yra traktuojama, kad tikrieji Klaipėdos krašto gyventojai jau išnyko arba išvažiavo į užsienį. Krašte yra žmonių čia gimusių ir užaugusių, kurie save laiko taip pat Klaipėdos krašto dalimi, perima to krašto kultūrą, tradicijas.

Jei Klaipėdos rajono pavadinimas vis dėlto būtų pakeistas į Gargždų savivaldybę, nemaža grupė žmonių siektų inicijuoti Klaipėdos krašto istorinės dalies atjungimą nuo Gargždų savivaldos ir pavadinti jį Klaipėdos kraštu su centru Klaipėdoje. Tokią idėją palaikytų ir Klaipėdos miestas. Priekulės, Agluonėnų, Sendvario, Kretingalės, dalies Dovilų, netgi

Veiviržėnų seniūnijų (Pėžaičių) žmonėms įvairiais reikalais patogiau važiuoti į Klaipėdą, o ne į Gargždus.

Savivaldos atkūrimas istorinėse Klaipėdos krašto ribose iki dabartinės Šilutės rajono sienos netgi būtų naudingas vystantis tam regionui, nes šioje rajono dalyje yra daug pramoninių objektų.

Daugeliu atvejų naudingiau būtų vietoje vienpusiško, neišdiskutuoto ketinimo Klaipėdos rajoną pavadinti Gargždų savivaldybe, kompromisinis variantas - Klaipėdos krašto savivaldybė. Perėjimas nuo Klaipėdos rajono prie Klaipėdos krašto galėtų vykti be jokios skubos, jau praėjus rinkimams.

Rajono pavadinimo keitimo procesas turėtų vykti tik po diskusijos tarp gyventojų. Ir jis neturėtų būti keičiamas taip skubiai, nes

1. Rajono pavadinimo keitimas kainuos nepigiai, o naudos iš to nebus.
2. Rajono pavadinimo keitimas vyksta likus metams iki rinkimų, todėl tai sietina su politiniais tikslais.
3. Klaipėdos rajonas (kraštas) yra žinomas gerokai labiau nei Gargždai. Pakeitus pavadinimą į Gargždų savivaldybę iš rajono biudžeto bus papildomi imami pinigai Gargždų savivaldos „brendui“ kurti, užuot skyrus tuos pinigus keliams ir kitoms seniūnijų ūkinėms reikmėms.
4. Yra nepaisoma didelės dalies žmonių nuomonė, kai paskelbus peticiją prieš Klaipėdos rajono pavadinimo keitimą per trumpą laiką buvo surinkta 432 balsai „prieš“ elektroninėje formoje ir 248 balsai „prieš“ raštu.

Klaipėdos krašto ir pritariančiųjų jo idėjai bei parašus rinkusiųjų ir peticiją pasirašiusių asmenų vardu

Vidmantas Matutis, grupės „Priekulės keleivis“ administratorius

Priedama:

1. Peticiją susilaikyti nuo Klaipėdos rajono raštu pasirašiusių asmenų sąrašas. Raštu pasirašė 248 asmenys
2. El. pašto adresas:
peticijos.com/signatures/norime_isaugoti_klaipedos_rajono_pavadinima/start/0
kur skelbiama el. peticija DĖL KLAIPĖDOS RAJONO PAVADINIMO KEITIMO,
kurią pasirašė 432 asmenys

Iš viso 680 skirtingų asmenų